

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.2197 A/2018

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. 1012 / 13 FEB 2019

Domnului

CĂLIN CONSTANTIN ANTON POPESCU-TĂRICEANU
PREȘEDINTELE SENATULUI

Vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia nr.75 din data de 30 ianuarie 2019, prin care Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății este neconstituțională în ansamblul său.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE,

Prof. univ. dr. VALER DORNEANU

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosarul nr.2197A/2018

DECIZIA nr.75
din 30 ianuarie 2019

**referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii privind aprobarea
Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 96/2016 pentru modificarea și
completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării
profesionale și sănătății**

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Marieta Safta	- prim-magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății, formulată de Președintele României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost formulată în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și al art.11 alin.(1) lit.A.a) și art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.10451 din 13 decembrie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.2197A/2018.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, se susține, în esență, că Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării,

formării profesionale și sănătății, adoptată ulterior procedurii de reexaminare ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr.63 din 13 februarie 2018, cuprinde o serie de reglementări care excedează limitelor cererii de reexaminare formulate de Președintele României și care sunt contrare și deciziei menționate.

4. Se arată, în acest sens, că, la data de 4 ianuarie 2018, Președintele României a formulat o sesizare de neconstituționalitate asupra Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății, solicitând instanței constituționale să constate că Parlamentul a adoptat această lege cu nerespectarea dispozițiilor privind limitele reexaminării, așa cum acestea sunt prevăzute de art. 77 alin. (2) din Constituție, precum și a celor referitoare la calitatea legii, prevăzute la art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală.

5. Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia nr. 63 din 13 februarie 2018, că legea criticată este, în ansamblul său, neconstituțională și că se impune reluarea procedurii de dezbatere a cererii de reexaminare, în condițiile și limitele fixate de art.77 alin. (2) din Constituție. Decizia Curții Constituționale a avut ca efect redeschiderea procedurii de reexaminare a legii de către Parlament, pentru punerea de acord a prevederilor neconstituționale cu decizia instanței constituționale, în temeiul art.147 alin. (2) din Constituție. Potrivit jurisprudenței sale constante (a se vedea Decizia nr. 1.177 din 12 decembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 871 din 20 decembrie 2007, Deciziile nr. 872 și nr. 874 din 25 iunie 2010, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, Decizia nr. 975 din 7 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 568 din 11 august 2010, sau Decizia nr. 33 din 23 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 146 din 15 februarie 2018, și Decizia nr. 61 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 204 din 0 martie 2018), Curtea Constituțională a statuat că, în cadrul acestei proceduri, Parlamentul poate modifica și alte prevederi legale numai dacă acestea se găsesc într-o legătură indisolubilă cu dispozițiile declarate ca fiind neconstituționale,

pentru a asigura caracterul unitar al reglementării și, în măsura în care se impune, va recorela celelalte dispoziții ale legii ca operațiune de tehnică legislativă, fără a putea aduce alte modificări de substanță legii în cauză.

6. Se susține că, în cazul de față, ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr. 63 din 13 februarie 2018, Parlamentul, din nou, a eliminat unele texte și a operat modificări, fără ca acestea să fi făcut obiectul cererii de reexaminare și, în mod evident, contrar soluției dispuse de către instanța constituțională.

7. Astfel, intervenția legislativă de la art. I pct. 17 din legea dedusă controlului de constituționalitate vizează extinderea perioadei până la care școlile doctorale se consideră a fi acreditate, respectiv de la data de 1 octombrie 2019 până la data de 1 octombrie 2020. Or, în această situație, Parlamentul nu avea deschisă calea reexaminării acestei dispoziții, întrucât aceasta nu a făcut obiectul cererii de reexaminare. În privința dispozițiilor acestui punct 17 (fostul pct. 31 din legea adoptată în prima fază și din legea adoptată după cererea de reexaminare a Președintelui României), Curtea Constituțională a stabilit expres că limitele cererii de reexaminare au fost depășite și, prin urmare, acestea nu puteau face obiectul unei modificări.

8. Totodată, prin adăugarea art. III în legea supusă controlului de constituționalitate, Parlamentul a depășit limitele cererii de reexaminare, întrucât legea adoptată în primă fază conținea doar două articole, art. I și II.

9. De asemenea, din legea criticată lipsesc dispozițiile cuprinse la art. I pct. 27 și 29, astfel cum erau prevăzute în legea adoptată în prima fază, aceasta neavând nicio legătură cu solicitările de reexaminare ale Președintelui României. Se subliniază că eliminarea acestor dispoziții a fost stabilită în mod expres ca fiind neconstituțională de către Curtea Constituțională prin Decizia nr. 63 din 13 februarie 2018, potrivit par. 49.

10. Prin urmare, în cazul de față, ca efect al depășirii de către Parlament a limitelor reexaminării, norma criticată încalcă atât dispozițiile art. 77 alin. (2), cât și pe cele ale art. 147 alin. (2) din Constituție. În acest mod, legea a fost adoptată cu

ignorarea celor statuate prin Decizia nr.63 din 13 februarie 2018 și prin jurisprudența constantă a Curții Constituționale, înfrângând în acest mod voința instanței de contencios constituțional. Ținând cont de aceste argumente, se consideră că legea criticată a fost adoptată cu încălcarea art.147 alin.(4) din Constituție.

11. Se mai arată că, deși instanța constituțională a soluționat obiecția de neconstituționalitate cu o decizie de constatare în ansamblu a neconstituționalității legii criticate, aceasta a impus reluarea procedurii de dezbatere a cererii de reexaminare, în condițiile și limitele fixate de art. 77 alin. (2) din Constituție. În cazul de față, legea criticată s-a adoptat nu numai cu nesocotirea celor statuate prin Decizia nr. 63 din 13 februarie 2018, dar s-au depășit din nou limitele reexaminării. Ca efect al acestei decizii, Parlamentul a dobândit dreptul de a reexamina și dezbate legea de două ori, ca urmare a solicitării Președintelui României. În acest mod, se poate crea o situație absurdă, susceptibilă de abuz, în care Parlamentul dobândește dreptul de a reexamina aceeași lege în mod repetat, în timp ce Președintele României are, în temeiul art. 77 alin. (2), dreptul de a solicita reexaminarea unei legi o singură dată. De aceea, este esențial, în vederea păstrării echilibrului constituțional, ca instanța constituțională să procedeze la soluționarea definitivă a acestei situații și să constate neconstituționalitatea acestei legi în ansamblu, fără posibilitatea Parlamentului de a o mai reexamina.

12. În considerarea argumentelor expuse, se solicită Curții Constituționale să admită sesizarea de neconstituționalitate și să constate că prevederile Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății sunt neconstituționale, în ansamblu.

13. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a transmite punctele lor de vedere.

14. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis punctul său de vedere cu Adresa înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.2/289 din 15 ianuarie 2019, prin care apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

15. Se invocă mai întâi jurisprudența Curții Constituționale prin care s-a statuat că Parlamentul deliberază în limitele cererii de reexaminare, dar are obligația să se exprime cu privire la toate textele din lege care se referă la o problemă ridicată de Președintele României, chiar în absența unei mențiuni exprese în solicitarea acestuia. Parlamentul fiind unica autoritate legiuitoare a țării, conform prevederilor art.61 alin.(1) din Constituție, în raport cu solicitările cuprinse în cererea de reexaminare a Președintelui României, poate adopta orice fel de soluție pe care o va considera necesară. Astfel, poate admite în întregime sau parțial solicitarea, poate să o respingă ori poate să modifice în totalitate sau parțial anumite texte care au legătură cu cererea de reexaminare, inclusiv prin recorelarea dispozițiilor legii (Decizia nr.991 din 1 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.682 din 6 octombrie 2008).

16. În continuare, se arată că Parlamentul, ca efect al reluării procedurii legislative, poate modifica sau completa legea în conformitate cu cererea Președintelui, o poate menține în forma transmisă inițial la promulgare sau o poate respinge. În cazul în care ar da o altă redactare textelor avute în vedere de Președintele României în cererea de reexaminare, prin modificarea sau completarea legii, aceasta trebuie făcută astfel încât să se asigure corelarea tuturor prevederilor legii cu textele reexaminare, fie prin modificare sau completare, fie prin eliminare sau abrogare a unor texte din cuprinsul ei. Totodată, ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr.63 din 13 februarie 2018, art.I pct.11, art.I pct 21 și art.I pct.26 din legea trimisă la promulgare după reexaminarea la cererea Președintelui României au fost analizate de Curte și s-a stabilit că aceste dispoziții sunt neconstituționale și drept urmare Parlamentul le-a eliminat din conținutul Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016.

17. Analizând punctual criticile formulate în sesizare, se arată că art.III din lege a fost adoptat de Parlament ca urmare a cererii de reexaminare a Președintelui, tocmai pentru a răspunde observațiilor acestuia, pentru a se crea temeiul legal în vederea elaborării și aprobării ordinului comun al ministrului educației naționale și al ministrului muncii și justiției sociale. Acest text este necesar pentru corelarea dispozițiilor legii reexaminată generate de modificarea art.43 din Ordonanța Guvernului nr.129/2000 privind formarea profesională a adulților, aprobată cu modificări prin Legea nr.375/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Aceasta întrucât în cererea de reexaminare au fost semnalate neconcordanțe între dispozițiile legii trimise inițial la promulgare, care modificau dispozițiile art.43 din Ordonanța Guvernului menționată, iar în procedura de reexaminare la cererea Președintelui s-au corelat aceste dispoziții. S-a menținut modificarea art.43 din Ordonanța Guvernului nr.129/2000, însă, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, sintagma eliminată din textul trimis inițial la promulgare s-a reformulat ca art.III din legea criticată. În acest sens, în Raportul comun al Comisiilor sesizate în fond, dispozițiile art.III din lege sunt caracterizate ca fiind ”o normă tranzitorie, care creează cadul legal pentru modificările aduse de lege, cu respectarea normelor de tehnică legislativă”. Ca urmare, criticile formulate în sesizare sunt neîntemeiate.

18. Se arată că nu pot fi reținute nici criticile referitoare la eliminarea dispozițiilor art.I pct.27 și 29, ”astfel cum erau prevăzute în legea adoptată în prima fază”. Punctele criticate, care se regăseau în forma inițială a legii, pentru care s-a cerut reexaminarea conform art.77 alin.(2) din Constituție, reglementau modificări de corelare și de coroborare cu dispozițiile Ordonanței Guvernului nr.129/2000 în legătură cu modificarea atribuțiilor Autorității Naționale pentru Calificări.

19. Astfel, ”la art.I pct.27 din textul legii trimis inițial la promulgare, dispozițiile art.24, care erau modificate prin acest punct, au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.73/2017 pentru completarea Legii nr.202/2006 (...), iar forma acestui articol este aceeași cu forma adoptată inițial de

Parlament prin legea criticată. Ca atare, nu se mai justifică modificarea textului, deși inițial această modificare se corobora cu modificarea adusă art.43 din Ordonanța Guvernului nr.129/2000, modificare criticată în cererea de reexaminare a Președintelui.”

20. În ceea ce privește art.I pct.29 din textul legii transmis inițial la promulgare, ”s-a stabilit, astfel cum reiese din Raportul comun al comisiilor sesizate în fond, că se menține forma din Ordonanța de urgență supusă aprobării, nefiind necesară actualizarea denumirii ministerului, întrucât art.24 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.1/2017(...) prevede actualizarea denumirilor ministerelor în toate actele normative în vigoare, ordonanță care este ulterioară Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016, supusă aprobării prin legea criticată.”

21. Se mai arată că ”textul de modificare a art.43 din Ordonanța Guvernului nr.129/2000 era prevăzut de textul legii trimis inițial la promulgare, la art.I pct.28, și a fost menținut și în textul legii criticate. Această dispoziție avută în vedere în cererea de reexaminare a Președintelui României avea legătură directă cu dispozițiile modificatoare prevăzute la art.I pct.27 și 29, din forma transmisă inițial la promulgare, astfel, ca urmare a cererii de reexaminare, cu prilejul soluționării acesteia, Parlamentul s-a exprimat atât cu privire la dispoziția expres criticată, cât și cu privire la textele de lege care se refereau la problema ridicată de Președinte”.

22. Referitor la critica privind art.I pct.17 din lege, se arată că nu poate fi reținută întrucât, ”după cum reiese și din Raportul comun al comisiilor sesizate în fond, textul inițial al Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.54/2017 (...) fiind necesară corelarea celor două texte, respectiv menținerea dispoziție de derogare. Modificarea trebuie să se raporteze la textul în vigoare, prorogarea termenului fiind făcută prin derogare de la prevederile actului normativ de bază.”

23. În concluzie, se consideră că ”în cadrul procedurii legislative de reexaminare, ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr.63/2018, (...) s-a respectat voința instanței de contencios constituțional, prin eliminarea textelor

expres indicate în decizie, cât și limitele cererii de reexaminare a Președintelui României”. Ca urmare, se apreciază că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată și se propune respingerea acesteia.

24. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au transmis Curții Constituționale punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

25. Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, art.10, art.15 și art.18 din Legea nr.47/1992, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

26. Astfel, autorul sesizării este Președintele României, titular al dreptului de sesizare a Curții Constituționale, în conformitate cu prevederile art.146 lit.a) din Constituție. Obiectul sesizării îl constituie o lege adoptată de Parlament, dar nepromulgată, încadrându-se deci în dispozițiile art.146 lit.a) din Constituție. Cât privește termenul de sesizare a Curții Constituționale, se constată că, în calitate de Cameră decizională, Senatul a adoptat legea la data de 26 noiembrie 2018. La data de 5 decembrie 2018, legea adoptată a fost înaintată, pentru promulgare, Președintelui României care, la data de 13 decembrie 2018, a sesizat Curtea Constituțională în vederea exercitării controlului de constituționalitate *a priori*, așadar în interiorul termenului de 10 zile prevăzut în art.77 alin.(3) din Constituție.

27. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății, criticată din punctul de vedere al neconstituționalității extrinseci, în sensul depășirii limitelor cererii de reexaminare formulate de

Președintele României, astfel cum au fost stabilite prin Decizia nr.63 din 13 februarie 2018 a Curții Constituționale.

28. **Prevederile constituționale invocate** în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cuprinse în art.77 alin. (2), potrivit căruia *”Înainte de promulgare, Președintele poate cere Parlamentului, o singură dată, reexaminarea legii”*, precum și în art.147 alin. (2) și (4) din Constituție, potrivit cărora *”(2) În cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale”* și, respectiv, *”(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.”*

29. **Analizând criticile de neconstituționalitate formulate**, Curtea constată că acestea privesc, în mod punctual, dispozițiile art.I pct.7 [cu referire la art.VIII, alin.(3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.96/2016] și ale art.III din legea adoptată în urma reexaminării, precum și absența din lege a prevederilor art.I pct.27 și 29, *”astfel cum erau prevăzute în legea adoptată în prima fază, acestea neavând nicio legătură cu solicitările de reexaminare ale Președintelui României”* și a căror eliminare *”a fost stabilită în mod expres ca fiind neconstituțională”* prin Decizia nr.63 din 13 februarie 2018. Ca urmare, analiza Curții Constituționale se referă în acest cadru la modul de respectare de către Parlament a obligației impuse de art.147 alin.(2) din Constituție, potrivit căruia *”În cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale”*, ceea ce presupune raportarea criticilor formulate de autorul sesizării la obligațiile pe care decizia Curții Constituționale le-a stabilit în sarcina legiuitorului.

30. Astfel fiind, Curtea va examina mai întâi parcursul legislativ al legii criticate, urmând apoi să analizeze, în mod distinct, susținerile autorului sesizării, în

raport cu statuările Curții Constituționale referitoare la neconstituționalitatea extrinsecă a legii, consemnate în Decizia nr.63 din 13 februarie 2018.

31. Curtea constată că Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 adoptată inițial de Parlament a fost trimisă Președintelui României în vederea promulgării la data de 30 iunie 2017. La data de 19 iulie 2017, Președintele României a formulat cerere de reexaminare, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție. Ca urmare a cererii de reexaminare, Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 a fost adoptată la data de 19 decembrie 2017, iar la data de 27 decembrie 2017 a fost trimisă Președintelui României în vederea promulgării. La data de 4 ianuarie 2018, Președintele României a sesizat Curtea Constituțională, formulând critici de neconstituționalitate extrinsecă, precum și de neconstituționalitate intrinsecă a legii adoptate după reexaminare. Prin Decizia nr.63 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.201 din 6 martie 2018, Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate formulată și a constatat că dispozițiile art.I pct.21 [cu referire la art.16 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005 privind asigurarea calității educației] și pct.26 [cu referire la art.4 alin.(1) din Legea nr.288/2004 privind organizarea studiilor universitare] din Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății, precum și legea, în ansamblul său, sunt neconstituționale. Constatarea neconstituționalității legii în ansamblul său trebuie interpretată, sub aspectul efectelor deciziei Curții Constituționale, în lumina considerentelor reținute la pct.51 din decizie, potrivit cărora ”se impune reluarea procedurii de dezbatere a cererii de reexaminare, în condițiile și limitele fixate de art. 77 alin. (2) din Constituție.” După reexaminarea pentru punerea în acord cu decizia Curții Constituționale, Legea adoptată a fost trimisă Președintelui României la promulgare, la data de 5 decembrie 2018. La data de 13 decembrie 2018, Președintele României a formulat sesizarea de neconstituționalitate ce formează obiectul prezentului dosar, prin care a invocat

încălcarea normelor constituționale care reglementează, pe de o parte, reexaminarea legii la cererea Președintelui României, iar, pe de altă parte, reexaminarea legii pentru punerea în acord cu decizia Curții Constituționale și obligativitatea *erga omnes* a deciziilor instanței de contencios constituțional.

32. Prin Decizia nr.63 din 13 februarie 2018, invocată în motivarea obiecției de neconstituționalitate, Curtea a analizat mai întâi criticile de neconstituționalitate extrinsecă, reținând că ”Parlamentul, în loc să se mențină în limitele cererii de reexaminare, a dezbătut și adoptat o nouă formă a legii, modificând și completând atât texte vizate de către Președintele României, cât și texte străine cererii acestuia. Astfel, limitele cererii de reexaminare au fost depășite în privința art.I pct.9, 11, 14, 19, 20, 21, 23—25 și 31, în timp ce art.I pct.27 sau pct.29 și art.III din legea adoptată în prima fază au fost eliminate, deși cererea de reexaminare nu le-a vizat. Practic, prin conținutul normativ al legii criticate, Parlamentul s-a comportat ca și când nu ar fi fost în procedura de reexaminare a legii, ci în procedura obișnuită/comună”. Cât privește criticile de neconstituționalitate intrinsecă, Curtea s-a pronunțat numai asupra acelor soluții legislative care au fost adoptate în considerarea și în limitele cererii de reexaminare, respectiv art.I pct.21 [cu referire la art.16 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005] și pct.26 [cu referire la art.4 alin.(1) din Legea nr.288/2004] din lege, întrucât numai acestea au fost apreciate ca formând obiectul operei de legiferare, în condițiile formulării unei cereri de reexaminare de către Președintele României.

33. Una dintre criticile formulate în motivarea prezentei obiecții de neconstituționalitate se referă la faptul că art.I pct.17 [cu referire la art.VIII, alin.(3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.96/2016], astfel cum a fost modificat, nu a făcut obiectul cererii de reexaminare și, prin urmare, depășește limitele acesteia. Textul de lege vizat de aceste susțineri are următorul cuprins: ”La articolul VIII, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins: «*Prin derogare de la prevederile art.158 alin.(4) și (5) din Legea nr.1/2011, cu modificările și*

completările ulterioare, școlile doctorale își mențin acreditarea până la realizarea procesului de evaluare periodică, dar nu mai târziu de 1 octombrie 2020”.»

34. În forma inițială a legii, precum și în legea adoptată ca urmare a cererii de reexaminare formulate de Președintele României, soluția legislativă vizând menținerea acreditării școlilor doctorale/termenul maxim reglementat în acest sens era cuprinsă în art.I pct.31. Față de forma inițială, în forma legii adoptate ca urmare a reexaminării la cererea Președintelui României, termenul maxim pentru menținerea acreditării școlilor doctorale, inițial stabilit pentru data de 1 octombrie 2019, a fost modificat pentru data de 1 octombrie 2020. În forma adoptată după punerea legii în acord cu Decizia nr.63 din 13 februarie 2018 a Curții Constituționale, textul este completat, în plus, cu referirea la dispozițiile art.158 alin.(4) și (5) din Legea educației naționale nr.1/2011, de la care derogă. De asemenea, pct.31 a devenit pct.17 din lege după reexaminarea pentru punerea în acord cu decizia Curții Constituționale.

35. În Raportul comun din 14 mai 2018 asupra Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății, întocmit de Comisia pentru muncă și protecție socială, Comisia juridică, de disciplină și imunități și Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr.63 din 13 februarie 2018, se specifică, la pct.38, următoarele: ”pct.31 nu a făcut obiectul cererii de reexaminare. Întrucât textul inițial al Ordonanței de urgență a Guvernului a fost modificat ulterior prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.54/2017 este necesară corelarea celor două texte, respectiv trebuie menținută și dispoziția de derogare. Modificarea trebuie să se raporteze la textul în vigoare, prorogarea termenului fiind făcută prin derogare de la prevederile actului normativ de bază”.

36. Curtea observă că, pe parcursul legislativ al legii ce formează obiectul controlului de constituționalitate și independent de acesta, textul inițial al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 96/2016 a fost modificat mai întâi prin articolul unic din

Ordonanța de urgență nr.54/2017 privind modificarea art.VIII alin.(3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.644 din 7 august 2017. Ulterior, acesta a fost modificat prin articolului unic din Legea nr. 100/2018 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.54/2017, publicată Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.383 din 4 mai 2018.

37. Curtea a analizat în jurisprudența sa situații asemănătoare, constând în intervenții legislative care excedează cadrului cererii de reexaminare, respectiv modificarea unora dintre dispozițiile legii între momentul formulării cererii de reexaminare de către Președintele României și momentul adoptării legii reexaminată, prin acte normative (ordonanțe de urgență) având același obiect de reglementare ca și legea supusă controlului de constituționalitate. Curtea Constituțională a reținut în acest sens că ”Președintele României nu putea sesiza aspecte legate de conținutul legii prin raportare la alte acte normative în vigoare în vederea corelării cu ansamblul reglementării, având în vedere faptul că (...) au intrat în fondul activ al legislației ulterior formulării solicitării de către Președintele României și anterior finalizării procedurii de reexaminare. În ceea ce privește posibilitatea Parlamentului ca în procedura legislativă de reexaminare să procedeze la corelarea unor dispoziții legale, coordonatele trasate în jurisprudența Curții statuează cu privire la acest procedeu în cadrul aceluiași act normativ, și nu prin raportare la alte reglementări în vigoare” (par.60 și 61 din Decizia nr. 355 din 23 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.652 din 26 iulie 2018). Prin aceeași decizie, Curtea a mai reținut că ”procedura legislativă de reexaminare a unei legi este o procedură specială prin care se redeschide procedura parlamentară numai pentru criticile formulate de Președintele României; (...) Mai mult, potrivit Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, în procesul de legiferare trebuie să se evite paralelismele legislative,

fiind interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative [art. 16 alin. (1)], iar în cazul existenței acestora se va proceda fie la abrogare, fie la concentrarea materiei în reglementări unice [art. 16 alin. (2)]. Așadar, proiectul de act normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației prin corelarea cu actele normative cu care se află în conexiune [art. 13].”(par.63 și 64)

38. Astfel fiind, pretinsa corelare a dispozițiilor legii adoptate cu acte normative intrate în vigoare ulterior formulării cererii de reexaminare de către Președintele României nu poate fi reținută ca fiind de natură să justifice depășirea limitelor acestei cereri. De altfel, la data la care Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea legii ca urmare a depășirii limitelor cererii de reexaminare, respectiv la 13 februarie 2018, Ordonanța de urgență a Guvernului nr.54/2017 era în vigoare, ceea ce semnifică faptul că instanța constituțională a reținut, implicit, că acest eveniment legislativ nu poate justifica depășirea limitelor cererii de reexaminare în privința art.I pct.31 (actualul art.I pct.17). În plus, actuala redactare a art.I pct 17 din lege reflectă numai în parte corelarea cu dispozițiile articolului unic din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.54/2017, aprobată prin lege. Prin menținerea termenului stabilit în forma legii care a făcut obiectul controlului de constituționalitate, textul conservă soluția legislativă criticată de Președintele României pentru depășirea limitelor cererii de reexaminare, constatată și sancționată ca atare de Curtea Constituțională prin Decizia nr.63 din 13 februarie 2018.

39. Ca urmare, Curtea constată că sunt întemeiate criticile autorului sesizării, art.I pct.17 [cu referire la art.VIII, alin.(3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.96/2016] fiind adoptat cu încălcarea art.147 alin.(2) și (4) din Constituție.

40. Autorul sesizării mai susține că din legea criticată lipsesc dispozițiile cuprinse la art. I pct. 27 și 29, astfel cum erau prevăzute acestea în legea adoptată în prima fază, iar aceste texte nu au legătură cu solicitările de reexaminare ale Președintelui României.

41. Necesitatea eliminării art.I pct. 27 este susținută, în punctul de vedere transmis de Președintele Camerei Deputaților, de necesitatea corelării legii adoptate cu un act normativ în vigoare, adoptat după data formulării cererii de reexaminare de către Președintele României, respectiv cu Ordonanța de urgență nr.73/2017 pentru completarea Legii nr.202/2006 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, precum și pentru modificarea art. 24 din Ordonanța Guvernului nr.129/2000 privind formarea profesională a adulților, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 808 din 12 octombrie 2017. Așadar, și în acest caz, procedura parlamentară de reexaminare a legii criticate (19 iulie 2017 – 27 decembrie 2017) a interferat cu intervenția Guvernului (12 octombrie 2017) în același domeniu de reglementare prin adoptarea unei ordonanțe de urgență care, la rândul său, a intrat în procedura parlamentară de aprobare, potrivit art. 115 alin. (5) din Constituție. Astfel, pornind de la cererea de reexaminare formulată de Președintele României, au fost suprapuse și combinate proceduri distincte din punctul de vedere al obiectului, inițiatorilor sau al modului de aprobare, context în care Parlamentul a încercat evitarea dublei legiferări, uzând de procedura de reexaminare. Pentru considerentele menționate la pct.2.1, aplicabile *mutatis mutandis*, nu poate fi reținută pretinsa corelare invocată, întrucât aceasta s-a făcut prin raportare la alte reglementări în vigoare, iar nu în interiorul aceluiași act normativ. De altfel, similar situației anterior analizate, această situație subzista la data la care Curtea Constituțională a pronunțat Decizia nr.63 din 13 februarie 2018, prin care a constatat că eliminarea art.I pct.27 din lege depășește limitele cererii de reexaminare formulate de Președintele României.

42. Tot astfel, Curtea Constituțională a constatat, prin aceeași decizie, că eliminarea art.I pct.29 din lege depășește limitele cererii de reexaminare, iar referirea făcută în prezenta cauză la dispozițiile altui act normativ în vigoare, respectiv Ordonanța de urgență a Guvernului nr.1/2017, nu poate fi reținută ca fiind de natură să susțină eliminarea textului menționat, în cadrul procedurii de reexaminare.

43. Astfel fiind, Curtea constată că și criticile formulate în privința eliminării art.I pct.27 și art.I pct 29 sunt întemeiate.

44. Autorul sesizării susține și că, prin adăugarea art. III în legea supusă controlului de constituționalitate, Parlamentul a depășit limitele cererii de reexaminare, întrucât legea adoptată în primă fază conținea doar două articole, art. I și II. Textul art.III din legea contestată are următorul cuprins: *”Ordinul comun al ministrului educației naționale și al ministrului muncii și justiției sociale prevăzut la art.43 din Ordonanța Guvernului nr.129/2000 privind formarea profesională a adulților, republicată, cu modificările și completările ulterioare, astfel cum a fost modificată prin prezenta lege, se elaborează și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.”*

45. În Raportul comun din 14 mai 2018 asupra Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății se reține la pct.40, cu privire la art.III din lege, următoarele: *”Nemodificat. Pentru respectarea normelor de tehnică legislativă și pentru a crea temeiul legal în vederea elaborării și aprobării ordinului comun, care este o dispoziție tranzitorie, trebuie menținut textul adoptat de Parlament. Menținerea este corelată cu modificările aduse art.43 din Ordonanța Guvernului nr.129/2000, tocmai pentru a răspunde observațiilor din cererea de reexaminare.”*

46. Se observă că referirea la ordinul comun al ministrului educației naționale și al ministrului muncii și justiției sociale prevăzut de art.III din lege era realizată în art.I pct.28 din legea în forma inițială (care formase obiectul cererii de reexaminare), respectiv art.I pct.16 din legea adoptată după punerea în acord cu decizia Curții Constituționale. Precizarea într-un text distinct a termenului în care urmează a fi adoptat acest ordin apare ca fiind o problemă de tehnică legislativă ce nu constituie, în sine, temei pentru a susține încălcarea prevederile constituționale invocate. Ca

urmare, Curtea constată că susținerile autorului sesizării sub acest aspect sunt neîntemeiate.

47. Având în vedere că cele trei susțineri și critici punctuale analizate sunt subsumate problematicii neconstituționalității extrinseci a legii, identificarea neconstituționalității acesteia în privința art. I pct.17, precum și a eliminării art. I pct.27 și pct.29 determină neconstituționalitatea legii în ansamblul său, pe dimensiunea extrinsecă.

48. Ca efect al prezentei decizii, **Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile legii în limitele deciziei Curții Constituționale, ceea ce presupune ca dezbaterea parlamentară să fie reluată în limitele cererii de reexaminare, însă numai cu privire la dispozițiile care au făcut obiectul sesizării și controlului de constituționalitate în prezenta cauză.**

49. O altă soluție, în sensul solicitat de autorul sesizării, respectiv de constatare a neconstituționalității legii în ansamblu, fără posibilitatea Parlamentului de a o mai reexamina, nu are suport constituțional (câtă vreme controlul de constituționalitate s-a realizat asupra unor dispoziții ale legii, criticate punctual) și este în contradicție cu Decizia nr.63 din 13 februarie 2018 a Curții Constituționale, unde s-a statuat expres că neconstituționalitatea legii în ansamblul său pe dimensiunea extrinsecă în circumstanțele analizate "impune reluarea procedurii de dezbateră a cererii de reexaminare", iar nu încetarea procedurii legislative. Nu este vorba de dobândirea de către Parlamentul României a "dreptului de a reexamina o lege în mod repetat", ci de proceduri de reexaminare a legii având temeuri și regim constituțional diferit: art.77 alin.(2) - reexaminarea legii la cererea Președintelui României și art.147 alin.(2) – reexaminarea legii pentru punerea în acord cu decizia Curții Constituționale.

50. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății este neconstituțională în ansamblul său.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 30 ianuarie 2019.

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE.**

Prof.univ.dr. Valer Dorneanu

PRIM - MAGISTRAT-ASISTENT,

Marieta Safta

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
68/28.02 2018

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București, România
Telefon: (+40-1) 313-2531; Fax: (+40-1) 312-5480
Internet: http://www.ccr.ro E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.7A/2018

SENAT
PREȘEDINTE
Nr. 1470
Data 27.02.2018

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
1545
NR. / 27 FEB 2018

Domnului
Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU
Președintele Senatului

L 68/2018

Vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia nr.63 din data de 13 februarie 2018, prin care Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate formulată și a constatat că dispozițiile art.I pct.21 [cu referire la art.16 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005 privind asigurarea calității educației] și pct.26 [cu referire la art.4 alin.(1) din Legea nr.288/2004 privind organizarea studiilor universitare] din Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății, precum și legea, în ansamblul său, sunt neconstituționale.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

Președinte,

prof. univ. dr. Valer DORNEANU

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr.7A/2018

DECIZIA nr.63
din 13 februarie 2018

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.21 [cu referire la art.16 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005 privind asigurarea calității educației] și pct.26 [cu referire la art.4 alin.(1) din Legea nr.288/2004 privind organizarea studiilor universitare] din Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății, precum și ale legii, în ansamblul său

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Benke Károly	- magistrat-asistent șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății, obiecție formulată de Președintele României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.26/4 ianuarie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.7A/2018.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, sunt formulate atât critici de neconstituționalitate extrinsecă, cât și de natură intrinsecă.

4. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă, se arată că legea criticată a fost adoptată de Camera Deputaților, în calitate de Cameră de reflecție, în data de 4 aprilie 2017. Legea astfel adoptată cuprindea trei articole [art.I, II și III], dintre care primul aducea 19 intervenții legislative asupra art.I, II, III, IV și VIII din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.96/2016, celelalte două cuprinzând dispoziții tranzitorii.

5. La data de 27 iunie 2017, Senatul, în calitate de Cameră decizională, adoptă legea menționată, cu două articole [art.I și II], dintre care primul aducea 31 de intervenții legislative asupra art.I, II, III, IV și VIII din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.96/2016 [suplimentar introducându-se un art.I¹], iar cel de-al doilea cuprindea dispoziții tranzitorii.

6. Legea astfel adoptată a fost trimisă spre promulgare. Președintele României a formulat cerere de reexaminare potrivit art.77 alin.(2) din Constituție.

7. În cadrul procedurii de reexaminare desfășurate la Camera Deputaților, s-a stabilit că pentru art.I¹, IV, VII și VIII alin.(5) și (6) din lege, Camera Deputaților este Camera decizională, legea fiind adoptată ca atare la nivelul acestei Camere. La data de 4 decembrie 2017, Senatul a reexaminat legea și, întrucât a modificat textele cu privire la care Camera Deputaților își reținuse competența decizională, a retrimis legea la Camera Deputaților pentru art.I¹, art.I² [nou introdus] și art.IV. Asupra acestora, Camera Deputaților, în ședința din 19 decembrie 2017, a decis definitiv.

8. Având în vedere cele anterior menționate, se arată că, anterior reexaminării, Senatul se comportase ca o Cameră decizională pentru întreaga lege, introducând art.I¹ (art.I pct.21 din lege) și modificând art.IV (art.I pct.29 din lege). În schimb, în procedura legislativă ulterioară cererii de reexaminare, Senatul și-a înlăturat competența decizională inițial stabilită, după ce Camera Deputaților și-a stabilit expres competența decizională cu privire la aceste dispoziții.

9. Cu privire la această situație, se arată că Senatul a încălcat, în prima fază, competența decizională a Camerei Deputaților, iar, în a doua fază, a admis implicit, prin retrimiteră legii la Camera Deputaților, că a adoptat legea cu încălcarea art.75 alin.(4) și (5) din Constituție. Se subliniază că, indiferent de Camera decizională pentru una sau alta dintre dispozițiile legii deduse controlului de constituționalitate, aceasta a fost adoptată cu încălcarea art.75 alin.(4) și (5) din Constituție.

10. Se susține că nu au făcut obiectul cererii de reexaminare nici aspectele referitoare la procedura adoptării legii și nici toate textele asupra cărora s-a intervenit în mod concret în cadrul acestei „navete” ce avea drept scop rezolvarea unor conflicte de competență decizională. În acest sens, se arată că art.I pct.21 [cu referire la art.I¹] din lege, introdus în primă fază de Senat, deși nu făcuse obiectul cererii de reexaminare, totuși, în cea de-a doua fază, Camera Deputaților l-a eliminat, ca și Cameră decizională, Senatul [în calitate de Cameră de reflecție în privința acestuia] l-a reintrodus și a mai introdus și art.I pct.21 [cu referire la art.I²], iar, Camera Deputaților, în calitate de Cameră de reflecție, le-a eliminat.

11. În consecință, se arată că sunt încălcate prevederile art.75 coroborate cu cele ale art.77 alin.(2) din Constituție.

12. Cu privire la încălcarea limitelor cererii de revizuire, se arată că Președintele României a solicitat Parlamentului reexaminarea dispozițiilor art.I pct.1, 4-7, 9, 11, 13, 17, 18, 22 și 26, iar, pentru rațiuni de corelare, s-a solicitat reanalizarea art.I pct.1 și pct.28. Din analiza textului legii deduse controlului de constituționalitate, rezultă că Parlamentul a adoptat legea menționată cu încălcarea limitelor impuse prin cererea de reexaminare. Astfel, au fost introduse, eliminate ori modificate norme, deși nici textele respective și nici problematica ridicată de acestea nu au făcut nici direct, nici indirect, obiectul cererii de reexaminare. În acest sens, sunt indicate dispozițiile art.I pct.11 [cu referire la art.223 alin.(12¹) din Legea educației naționale nr.1/2011], pct.14 [cu referire la art.254 alin.(12) din Legea nr.1/2011], pct.31 [cu referire la art.VIII alin.(3) din Ordonanța de urgență a

Guvernului nr.96/2016], pct.19 [cu referire la art.361 alin.(5) din Legea nr.1/2011], pct.24 și pct.25 [ambele cu referire la art.II pct.3 și 4 privind art.32 alin.(2) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005 privind asigurarea calității educației]. De asemenea, se mai arată că, din forma legii adoptate după reexaminare, au fost eliminate mai multe texte ale art.I care nu sunt legate sub niciun aspect de solicitările formulate; în acest sens, este menționat art.I pct.21 [cu referire la art.I¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.96/2006], pct.27 [cu referire la art.IV pct.3] și pct.29 [cu referire la art.IV pct.7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.96/2006] din lege.

13. Tot cu privire la depășirea limitelor cererii de reexaminare, se menționează că, deși nu au fost vizate prin cererea de reexaminare, art.I pct.6, modificând art.158 alin.(2¹) și (2²) din Legea nr.1/2011, adaugă un nou subiect de drept care poate organiza școli doctorale, respectiv Academia Română, iar art.I pct.26 reformulează art.4 din Legea nr.288/2004 privind organizarea studiilor universitare.

14. Prin urmare, se apreciază că, prin adăugarea, eliminarea sau modificarea unor articole ale legii în cadrul procedurii de reexaminare, fără vreo legătură cu solicitările formulate de Președintele României, Parlamentul a depășit limitele investiției, încălcând art.77 alin.(2) din Constituție. Acest aspect este de natură să antreneze neconstituționalitatea legii în ansamblu, întrucât intervențiile legislative operate fac ca legea rezultată să fie practic o altă lege față de cea care a fost trimisă inițial la promulgare. În acest sens, sunt invocate Decizia nr.355 din 4 aprilie 2007 și Decizia nr.81 din 27 februarie 2013.

15. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă, se susține că sunt încălcate prevederile art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta lor privind calitatea legii, sens în care sunt indicate prevederile art.I pct.11, pct.21 și pct.26.

16. În privința art.I pct.11 din lege, se arată că, spre deosebire de forma sa inițială, legea prevede că numai universitățile de stat pot fi finanțate și de către autoritățile locale. O astfel de modificare, pe de o parte, excedează limitelor

reexaminării, iar, pe de altă parte, creează premisele unei discriminări în favoarea universităților de stat prin raportare la universitățile particulare.

17. Cu privire la art.I pct.21 din lege, se arată că, în privința personalului angajat al Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior [în continuare ARACIS – sn.], pe de o parte, se realizează o derogare de la Legea nr.153/2017, legea-cadru în materie, care stabilește regimul și principiile privind remunerarea persoanelor plătite din fonduri publice, iar, pe de altă parte, norma este lipsită de claritate, precizie și previzibilitate, întrucât nivelul remunerației acestui personal este stabilit prin raportare la nivelul remunerației acordate unor funcții de conducere din instituțiile de învățământ superior, fără a fi precizate aceste funcții, drept pentru care se poate ajunge la situația ca anumite categorii de personal ale ARACIS să aibă o remunerație la nivelul anumitor funcții de conducere din învățământul superior și alte categorii de personal din cadrul ARACIS să aibă o remunerație diferită, raportată la nivelul altor funcții de conducere.

18. Se mai arată că art.I pct.26 din lege creează un paralelism legislativ prin modificările operate asupra art.4 alin.(1) din Legea nr.288/2004, acestea având același conținut normativ cu art.1 alin.(1) din aceeași lege. De asemenea, cele 7 noi alineate introduse în cuprinsul art.4 din Legea nr.288/2004 nu sunt corelate cu Sistemul european de credite de studiu transferabile (ECTS). Rezultă și o necorelare cu art.15 alin.(1) din Legea nr.288/2004, text care prevede caracterul obligatoriu al acestui sistem. Totodată, prevederile modificatoare ale art.4 alin.(1⁷) din Legea nr.288/2004 sunt neclare, întrucât pentru studiile de farmacie nu se precizează dacă este vorba de primul ciclu de învățământ sau despre un ciclu de învățământ cumulat.

19. Cu caracter general, se susține că legea ignoră normele de tehnică legislativă privind unitatea de redactare a actului normativ, contrar art.1 alin.(5) din Constituție. Astfel, legea abrogă diverse dispoziții normative, fie făcând referire la anumite puncte ale ordonanței de urgență aprobate, fie, în mod direct, la actul normativ de bază modificat de aceasta. În acest sens, sunt menționate, pe de o parte,

prevederile art.I pct.9 al legii [de abrogare a pct.6 din ordonanța de urgență, care, la rândul său, are ca obiect modificări operate asupra Legii nr.1/2011], precum și ale art.I pct.22 [de abrogare a art.II pct.1 din ordonanța de urgență, care, la rândul său, are ca obiect modificări asupra OUG nr.75/2005], iar, pe de altă parte, prevederile art.I pct.1 și pct.2 al legii, care abrogă nemijlocit art.49 alin.(1), (2), (2¹), (2²) și (4) din Legea nr.1/2011. Această situație creează confuzie și permite interpretări diferite privind forma în vigoare a actului de bază modificat, generând, astfel, impredictibilitate în aplicarea textului normativ în cauză.

20. Prin urmare, se solicită constatarea neconstituționalității Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății, în ansamblul său.

21. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a-și exprima punctele lor de vedere.

22. **Președintele Camerei Deputaților** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

23. Se arată că legea a fost adoptată în mod legitim și constituțional, în virtutea dispozițiilor art.75 din Constituție, în procedura reexaminării, Senatul, în calitate de Cameră decizională, și-a asumat în mod concret și neechivoc acest rol, în limita competențelor sale, iar Camera Deputaților, în calitate de primă Cameră sesizată, s-a pronunțat definitiv asupra unor dispoziții cuprinse în legea ce face obiectul sesizării, dispoziții care, potrivit Constituției, aparțineau de competența Camerei Deputaților ca și Cameră decizională. Întreaga procedură parlamentară, reluată în stadiul de reexaminare a legii, a fost îndeplinită pas cu pas, în mod valid. Naveta legislativă operată în privința procedurii de adoptare a legii criticate

reprezintă o declinare și împărțire firească a competenței decizionale între cele două Camere, în limita conferită de art.75 din Constituție.

24. Cu privire la criticile de neconstituționalitate raportate la art.77 alin.(2) din Constituție, se arată că modificările legislative operate ulterior cererii de reexaminare, au fost atât de corelare tehnico-legislativă, cât și de punere de acord cu această cerere. Modificările operate de Camera Deputaților și de Senat nu sunt de natură a imprima deosebiri majore de conținut juridic, legea adoptată menținându-și obiectul de reglementare. Invocându-se Decizia Curții Constituționale nr.515 din 24 noiembrie 2004, se subliniază că dispozițiile art.77 alin.(2) din Constituție nu stabilesc, în mod expres, o limită de natură să aducă vreo restrângere a competenței Parlamentului cu privire la reluarea procesului legislativ, ca urmare a cererii de reexaminare formulate de Președintele României. Se arată că, urmare a cererii de reexaminare, Camera Deputaților poate (a) adopta legea modificată și completată în întregime sau parțial, în sensul cerut de Președinte în cererea de reexaminare, (b) adopta legea în forma adoptată inițial de Parlament, în cazul în care se resping solicitările formulate în cererea de reexaminare sau (c) respinge legea supusă reexaminării. În acest context, se subliniază că aceste trei opțiuni legislative consolidează rolul de unică putere legiuitoare a Parlamentului și de organ suprem în materie de legiferare. Se mai arată că ipoteza respingerii legii supuse reexaminării raportată la argumentele invocate în sesizare nu ar putea niciodată să își găsească aplicabilitatea, deoarece ar însemna că Parlamentul ar respinge legea cu încălcarea limitelor impuse prin cererea de reexaminare.

25. De asemenea, se arată că lipsirea Camerei decizionale de competența sa de a modifica sau completa legea astfel cum a fost adoptată de Camera de reflecție, deci de a contribui la procesul de legiferare, ar echivala cu limitarea rolului său constituțional și cu acordarea unui rol preponderent Camerei de reflecție în raport cu cea decizională.

26. Cu privire la criticile aduse art.I pct.11 din lege, se arată că nu se poate pune semnul egalității între universitățile de stat și cele particulare, întrucât ele fac parte din aceeași categorie, dar la modul generic, ca și unități de învățământ, în schimb au un regim deferit de funcționare financiară. Sunt invocate, cu privire la principiul egalității, Decizia nr.139 din 18 noiembrie 1996, precum și Hotărârea din 23 iulie 1968, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza „*Aspecte privind regimul lingvistic în școlile belgiene*” împotriva *Belgiei*.

27. Se apreciază că art.I pct.21 din lege nu încalcă art.1 alin.(5) din Constituție, întrucât este clar, precis și previzibil, fără a cuprinde nicio derogare de la Legea nr.153/2017. În acest sens, se menționează că, dacă ar fi cuprins vreo derogare, textul în cauză trebuia să cuprindă sintagma „*prin derogare de la (...)*”, cerință care rezultă în mod expres din art.63 al Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

28. Se mai indică faptul că art.4 alin.(1) din Legea nr.288/2004, astfel cum este modificat și completat prin legea analizată, nu a dobândit același conținut normativ cu art.1 alin.(1) din Legea nr.288/2004, normele juridice instituite prin aceste dispoziții legale dând naștere la relații de complementaritate și de coordonare, cu asigurarea unității reglementărilor cuprinse în actul normativ. Totodată, se arată că aceste norme sunt precise și previzibile, fiind în conformitate cu art.1 alin.(5) din Constituție.

29. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

30. La termenul de judecată fixat pentru data de 31 ianuarie 2018, Curtea a amânat dezbaterile pentru data de 1 februarie 2018. La această dată, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, în temeiul dispozițiilor art.57 și art.58 alin.(3) din Legea nr.47/1992, Curtea a amânat pronunțarea asupra cauzei pentru data de 13 februarie 2018, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

31. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, art.10, art.15 și art.18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

32. **Obiectul controlului de constituționalitate**, astfel cum rezultă din actul de sesizare, îl constituie dispozițiile Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății. Analizând critica de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta privește, în mod punctual, dispozițiile art.I pct.11 [cu referire la art.223 alin.(12¹) din Legea educației naționale nr.1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.18 din 10 ianuarie 2011], pct.21 [cu referire la art.16 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005 privind asigurarea calității educației, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.642 din 20 iulie 2005] și pct.26 [cu referire la art.4 alin.(1) din Legea nr.288/2004 privind organizarea studiilor universitare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.614 din 7 iulie 2004] din Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016, precum și legea în ansamblul său. Dispozițiile legale criticate în mod punctual au următorul cuprins:

- Art.I pct.11: *11. La articolul I, după punctul 8 se introduce un nou punct, punctul 8¹, cu următorul cuprins:*

„8¹. La articolul 223, după alineatul (12) se introduce un nou alineat, alineatul (12¹), cu următorul cuprins:

«(12¹) Universitățile de stat pot fi finanțate și de către autoritățile publice locale.»”

- Art.I pct.21 [cu referire la art.16 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005]: 21. *La articolul II, înaintea punctului 1 se introduc două noi puncte, cu următorul cuprins:*

„- *Articolul 16 se modifică și va avea următorul cuprins:*

«Art.16. – (1) *ARACIS este agenția de asigurare a calității, de interes național, autonomă, cu personalitate juridică și buget propriu.*

(2) *Consiliul ARACIS stabilește prin regulament propriu regimul și principiile privind remunerarea membrilor Consiliului și a personalului angajat, a evaluatorilor și a altor colaboratori externi, precum și cuantumul taxelor percepute în procesul de evaluare externă a calității educației, organigrama și sediul.*

(3) *În baza regulamentului prevăzut la alin.(2), Consiliul hotărăște nivelul remunerării membrilor săi, a personalului angajat, a evaluatorilor și colaboratorilor externi ai ARACIS, având în vedere nivelul remunerației acordate unor funcții de conducere din instituțiile de învățământ superior.*

(4) *Nivelul remunerației membrilor Consiliului ARACIS și a personalului încadrat în această autoritate, stabilit în condițiile alin.(3), nu poate depăși nivelul remunerației stabilite pentru funcțiile de conducere din învățământul superior»”.*

- Art.I pct.26: 26. *Articolul III se modifică și va avea următorul cuprins:*

„Art.III. – *Legea nr.288/2004 privind organizarea studiilor universitare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.614 din 7 iulie 2004, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:*

1. *La articolul 4, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:*

«Art.4. – (1) *Studiile universitare sunt organizate pe 3 cicluri: licență, masterat și doctorat»”.*

33. Textele constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art.1 alin.(5) privind calitatea legii, art.16 alin.(1) privind egalitatea în drepturi, art.75 privind sesizarea Camerelor Parlamentului și art.77 alin.(2) privind reexaminarea legii.

(1) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate

34. Curtea constată că sesizarea formulată îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție atât sub aspectul obiectului său, fiind vorba de o lege adoptată și nepromulgată, cât și sub cel al titularului dreptului de sesizare, aceasta fiind formulată de Președintele României.

(2) Parcursul legislativ al legii analizate

35. Ordonanța de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1009 din 15 decembrie 2016.

36. Proiectul de lege de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 a fost trimis Camerei Deputaților, la data de 15 decembrie 2016, în vederea dezbaterii și adoptării și a fost adoptat de Camera Deputaților, în calitate de primă Cameră sesizată, la 4 aprilie 2017 [rezultat vot pentru=182, împotriva=3, abțineri=94].

37. Proiectul de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 a fost adoptat de Senat, în calitate de Cameră decizională, la 27 iunie 2017 [rezultat vot pentru=100, împotriva=0, abțineri=0].

38. La 30 iunie 2017, legea a fost trimisă Președintelui României în vederea promulgării. La 19 iulie 2017, Președintele României a formulat cerere de reexaminare a legii, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție.

39. Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 a fost adoptată de Camera Deputaților, ca urmare a cererii de reexaminare, la 19 septembrie 2017 [rezultat vot pentru=248, împotriva=0, abțineri=26].

40. Legea a fost înaintată la Senat [adresa nr.PLx.12/2017 din 19 septembrie 2017] cu mențiunea că, „în conformitate cu prevederile art.75 alin.(1) din Constituția României și ale art.92 alin.(8) din Regulamentul Camerei Deputaților, Camera Deputaților s-a pronunțat în calitate de Cameră decizională pentru art.I¹, art.IV, art.VII și art.VIII alin.(5) și (6), asupra celorlalte pronunțându-se în calitate de primă Cameră sesizată. De asemenea, precizăm că dispozițiilor art.I¹, art.IV, art.VII și art.VIII alin.(5) și (6) le sunt aplicabile prevederile art.75 alin.(4) și (5) din Constituția României, asupra acestor texte Camera Deputaților pronunțându-se în calitate de Cameră decizională”. Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 a fost adoptată de Senat, ca urmare a cererii de reexaminare, la 4 decembrie 2017 [rezultat vot pentru=83, împotriva=0, abțineri=15].

41. Legea a fost înaintată la Camera Deputaților [adresa nr.L68/2017 din 4 decembrie 2017], cu mențiunea „pronunțării Camerei Deputaților, în calitate de Cameră decizională, asupra dispozițiilor art.I¹, art.I² și art.IV. Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților, în ședința din 19 septembrie 2017, cât și de Senat, în calitate de Cameră decizională, în ședința din 4 decembrie 2017”.

42. Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 a fost adoptată de Camera Deputaților la 19 decembrie 2017, ca urmare a cererii de reexaminare și a reținerii calității de Cameră decizională pentru art.I¹, art.I² și art.IV din lege, prevederi modificate de Senat în urma adoptării legii în data de 4 decembrie 2017 [rezultat vot pentru=175, împotriva=58, abțineri=28].

43. La 27 decembrie 2017, legea a fost trimisă Președintelui României în vederea promulgării, care, în data de 4 ianuarie 2018, a sesizat Curtea Constituțională cu prezenta obiecție de neconstituționalitate.

(3) Analiza obiecției de neconstituționalitate

(3.1.) Criticile de neconstituționalitate extrinsecă

44. Potrivit art.77 alin.(2) din Constituție, înainte de promulgare, Președintele poate cere Parlamentului, o singură dată, reexaminarea legii. Analizând

acest text constituțional, Curtea, în jurisprudența sa, a statuat că Parlamentul ar urma să reexamineze doar textele indicate de Președintele României. Așa fiind, întrucât cu prilejul soluționării cererii de reexaminare formulate de Președintele României, Parlamentul a depășit limitele investirii, drept pentru care Curtea a constatat neconstituționalitatea legii supuse controlului de constituționalitate [Decizia nr.355 din 4 aprilie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.318 din 11 mai 2007]. De asemenea, Curtea a constatat că art.77 alin.(2) din Constituție nu dispune cu privire la prevederile ce trebuie să fie reexaminare, ca urmare a cererii formulate de Președintele României. Însă, din analiza textului rezultă că trebuie reexaminare textele cuprinse în cererea Președintelui României, precum și cele care au legătură cu acestea, fiind necesară corelarea tehnico-legislativă a tuturor dispozițiilor din lege. În acest context, pot fi modificate chiar și unele dispoziții ale legii care nu au fost în mod expres cuprinse în cererea de reexaminare. Parlamentul deliberază numai în limitele cererii de reexaminare, dar are obligația să se exprime cu privire la toate textele din lege care se referă la o problemă ridicată de Președintele României, chiar în absența unei mențiuni exprese în solicitarea acestuia. Parlamentul, fiind unica autoritate legiuitoare a țării, conform prevederilor art.61 alin.(1) din Constituție, în raport cu solicitările cuprinse în cererea de reexaminare a Președintelui României, poate adopta orice fel de soluție pe care o va considera necesară. Astfel, poate admite în întregime sau parțial solicitarea, poate să o respingă ori poate să modifice în totalitate sau parțial anumite texte care au legătură cu cererea de reexaminare, inclusiv prin corelarea dispozițiilor legii [Decizia Curții Constituționale nr.991 din 1 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.682 din 6 octombrie 2008].

45. Analizând art.77 alin.(2) din Constituție, Curtea a constatat că reexaminarea poate fi cerută o singură dată de Președintele României, pentru orice motiv - de formă sau de fond, cu privire la legea în integralitatea sa sau pentru unele dintre textele sale. În cadrul acestei proceduri, reexaminarea legii de către Parlament

trebuie să se restrângă la obiecțiunile menționate în cererea Președintelui României iar, în situația în care se dă o altă redactare unor texte sau se completează legea cu noi reglementări, urmează să se asigure corelările necesare cu textele care au făcut obiectul cererii Președintelui României. Cererea de reexaminare nu poate afecta statutul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării. Cererea formulată de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție are ca efect reluarea procesului legislativ, cadru în care Parlamentul poate modifica sau completa legea în sensul cerut de Președinte, poate menține legea în forma adoptată inițial sau, dimpotrivă, ținând seama și de punctul de vedere al Președintelui, o poate respinge. În acest sens este și jurisprudența constantă a Curții Constituționale, în care s-a reținut că, „Parlamentul, fiind unica autoritate legiuitoare a țării, conform prevederilor art.61 alin.(1) din Constituție, în raport cu solicitările cuprinse în cererea de reexaminare a Președintelui României, poate adopta orice fel de soluție pe care o va considera necesară. Astfel, poate admite în întregime sau parțial solicitarea, poate să o respingă ori poate să modifice în totalitate sau parțial anumite texte care au legătură cu cererea de reexaminare [a se vedea Decizia nr.991 din 1 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.682 din 6 octombrie 2008, Decizia nr.1596 din 14 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.924 din 27 decembrie 2011, Decizia nr.1597 din 14 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.924 din 27 decembrie 2011, sau Decizia nr.1598 din 14 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.924 din 27 decembrie 2011]. Soluția adoptată de Parlament trebuie să fie circumscrisă cadrului constituțional. Așadar, eventuala respingere în tot sau în parte de către Parlament a cererii de reexaminare nu poate constitui, în sine, un motiv de neconstituționalitate a reglementării adoptate în urma reexaminării. După parcurgerea procesului legislativ în cadrul procedurii de reexaminare, Parlamentul poate retrimite legea Președintelui, care trebuie să o promulge în cel mult 10 zile de la primirea legii, nefiindu-i permisă o a doua cerere de reexaminare. Președintele

poate, însă, în temeiul art.146 lit.a) din Constituție, să sesizeze Curtea Constituțională pentru controlul de constituționalitate al legii” [Decizia nr.81 din 27 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.136 din 14 martie 2013].

46. Limitele sesizării Parlamentului pentru reexaminarea legii sunt definite de cererea de reexaminare. Având în vedere scopul cererii de reexaminare, respectiv îmbunătățirea actului normativ, nu se poate admite ca reexaminarea să aibă drept consecință adoptarea unei legi cu contradicții sau necorelări între texte, astfel că, în virtutea regulilor de tehnică legislativă, necesitatea coerenței reglementării impune completarea unor texte din lege care nu au făcut în mod expres obiectul cererii de reexaminare. Această practică este în beneficiul reglementării și nu afectează limitele reexaminării, admiterea unor obiecții din cererea de reexaminare putând antrena modificări cu privire la toate sau doar la unele dintre dispozițiile legii în cauză, ceea ce impune corelarea tuturor prevederilor acesteia, chiar prin eliminarea sau abrogarea unor texte. Astfel, Curtea a constatat că, în aplicarea normei constituționale cuprinse la art.77, Parlamentul trebuie să reexamineze toate textele de lege la care face referire cererea Președintelui României, precum și cele care au legătură cu acestea, asigurându-se succesiunea logică a ideilor și coerența reglementării. În acest context, se impune a fi modificate chiar și unele dispoziții ale legii care nu au fost în mod expres cuprinse în cererea de reexaminare, dar care sunt în mod indisolubil legate de acestea. În cadrul acestei proceduri, în situația în care se dă o altă redactare unor texte sau se completează legea cu noi reglementări, urmează să se asigure corelările necesare dintre textele care au făcut obiectul cererii Președintelui României și celelalte dispoziții ale legii. Pentru aceleași rațiuni, dacă cererea de reexaminare vizează doar aspecte punctuale sau dispoziții concrete din lege, iar, în economia actului normativ, acestea se dovedesc a fi esențiale, întrucât constituie fundamentul reglementării, lipsa lor afectând însăși filosofia actului normativ, apare cu evidență faptul că înlăturarea, eliminarea lor va prejudicia întregul act și va conduce la respingerea legii în ansamblul său [Decizia nr.30 din 27 ianuarie 2016, par.12 și 13,

și Decizia nr.31 din 27 ianuarie 2016, par.11 și 12, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.117 din 16 februarie 2016].

47. Pe lângă jurisprudența Curții Constituționale anterior invocată, în accepțiunea căreia redeschiderea procedurii legislative ca urmare a formulării unei cereri de reexaminare, potrivit art.77 alin.(2) din Constituție, este limitată la obiecțiunile formulate de Președintele României, Curtea reține că relația dintre Președintele României și Parlament este caracterizată printr-un dialog constituțional permanent, iar în cadrul acestuia fiecare dintre cele două autorități trebuie să colaboreze în mod loial, cu respectarea rolului lor constituțional. Astfel, constituantul a acordat dreptul Președintelui de a cere reexaminarea legii pentru a se putea corecta erorile materiale comise în actul de legiferare sau pentru a se regândi o anumită soluție legislativă atât pentru motive de constituționalitate, cât și de oportunitate. Prin intermediul acestui mecanism constituțional se deschide un dialog interinstituțional ce trebuie să fie guvernat de normele constituționale referitoare la colaborarea loială între acestea. În acest caz, Parlamentului îi revine rolul fie de a-și însuși observațiile, fie de a le repudia, fie de a respinge la vot propunerea/ proiectul de lege, atunci când consideră că motivele invocate sunt întemeiate, iar anvergura acestora determină caracterul inacceptabil al legii. Prin urmare, dialogul constituțional are drept efect redeschiderea procedurii legislative între aceste instituții, însă numai în limitele cererii de reexaminare. Depășirea acestor limite ar acorda, în cadrul acestei relații, un rol preeminent fie Parlamentului, fie Președintelui României, după caz, întrucât, dacă s-ar redeschide procedura legislativă indiferent de limitele cererii de reexaminare, Parlamentul ar putea adopta o lege cu un conținut total diferit față de cea inițială, iar Președintele României nu va mai putea cere reexaminarea acesteia, fiind vorba, în sens strict formal, de aceeași lege, ceea ce impune promulgarea acesteia în termen de 10 zile de la comunicarea sa. În același sens, Curtea reține că, din contră, dacă s-ar aprecia că în ipoteza anterioară Parlamentul a adoptat o nouă lege, Președintele României ar dispune de dreptul de a formula o nouă cerere de reexaminare; or,

această apreciere ar aparține Președintelui României, care ar putea bloca procesul legislativ, transformând dreptul de veto suspensiv de care beneficiază într-unul decizional.

48. Rezultă că soluția corectă care conciliază rolul preeminent al Parlamentului în procesul de legiferare și rolul Președintelui României de a sancționa punerea în executare a legii este aceea ca dezbateră parlamentară să fie reluată în limitele cererii de reexaminare. Această soluție se sprijină pe **dialogul constituțional** dintre cele două autorități publice, ce implică separarea și echilibrul dintre funcțiile statului pe care acestea le exercită, pe necesitatea respectării rolului lor constituțional și pe colaborarea constituțională loială dintre acestea. Ignorarea acestor principii duce la adoptarea unei legi față de care Președintele nu își poate exercita dreptul de veto suspensiv sau, din contră, va putea uza de mai multe ori de acest drept cu privire la una și aceeași lege, dar cu conținut normativ diferit, după propria sa apreciere, ajungându-se la nesocotirea textului constituțional. Așadar, pronunțarea Parlamentului asupra legii, în limitele cererii de reexaminare, decurge din art.1 alin.(4) și (5), art.61 alin.(1) și art.80 alin.(2) din Constituție, ceea ce înseamnă că art.77 alin.(2) și (3) din Constituție trebuie coroborat cu textele constituționale anterior referite.

49. Raportat la cauza de față, Curtea constată că, prin cererea de reexaminare, a fost solicitată reconsiderarea soluțiilor legislative normativizate prin art.I pct.1, pct.4, pct.5, pct.6, pct.7, pct.9, pct.11, pct.13, pct.17, pct.18, pct.22, pct.23, pct.24, pct.26 și pct.28 din lege. De asemenea, a fost semnalată o lipsă de unitate în redactarea tehnico-legislativă a actului normativ. Analizând forma legii trimisă spre promulgare la data de 30 iunie 2017 și cea trimisă spre promulgare la 27 decembrie 2017, Curtea constată că Parlamentul, în loc să se mențină în limitele cererii de reexaminare, a dezbătut și adoptat o nouă formă a legii, modificând și completând atât texte vizate de către Președintele României, cât și texte străine cererii acestuia. Astfel, limitele cererii de reexaminare au fost depășite în privința art.I pct.9, 11, 14,

19, 20, 21, 23-25 și 31, în timp ce art.I pct.27 sau pct.29 și art.III din legea adoptată în prima fază au fost eliminate, deși cererea de reexaminare nu le-a vizat. Practic, prin conținutul normativ al legii criticate, Parlamentul s-a comportat ca și când nu ar fi fost în procedura de reexaminare a legii, ci în procedura obișnuită/ comună. Prin urmare, Curtea constată încălcarea art.77 alin.(2) din Constituție.

50. Pe lângă cele relevate anterior, Curtea mai reține o particularitate a cauzei de față, respectiv faptul că în procedura inițială de adoptare a legii a fost încălcată calitatea de Cameră decizională a Camerei Deputaților de către Senat, în sensul că acesta din urmă, deși a adoptat, în calitate de Cameră decizională, o prevedere pentru care competența decizională aparținea primei Camere, nu a întors legea la prima Cameră sesizată, care trebuia să decidă definitiv în procedură de urgență. Cele două Camere au corectat această neregularitate procedurală de ordin constituțional după formularea cererii de reexaminare, dar, sub acest pretext, au adus și modificări de fond legii analizate, ce decurgeau din jocul primă Cameră sesizată - Cameră decizională, dar care erau străine cererii de reexaminare. Curtea reține că o neregularitate procedurală privind ordinea de sesizare a Camerelor, în prima fază a procedurii, chiar nespecificată în cererea de reexaminare, este implicit acoperită prin derularea corectă, în cea de-a doua fază a procesului legislativ, sub aspectul ordinii de sesizare a Camerelor, în limitele cererii de reexaminare. Totodată, în această a doua fază, nu se pot aduce modificări sau completări ce excedează cererii de reexaminare pe motiv că în cuprinsul legii există prevederi care au fost adoptate în prima fază de o Cameră a Parlamentului care, în loc să fie de reflecție, s-a comportat ca și o Cameră decizională.

51. Având în vedere cele de mai sus, Curtea constată că legea, în ansamblul său, este neconstituțională și se impune reluarea procedurii de dezbatere a cererii de reexaminare, în condițiile și limitele fixate de art.77 alin.(2) din Constituție.

(3.2.) Criticile de neconstituționalitate intrinsecă

52. Având în vedere cele anterior stabilite, Curtea reține că dispozițiile legale care au fost adoptate cu depășirea limitelor cererii de reexaminare, respectiv cele ale art.I pct.11 [cu referire la art.223 alin.(12¹) din Legea nr.1/2011], nu pot face obiectul prezentei legi și, prin urmare, nu pot fi normativizate în cadrul acesteia, Parlamentul fiind obligat să valorizeze cele statuate prin prezenta decizie cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă (par.44-51) și să elimine dispozițiile antereferte din conținutul legii analizate. De aceea, Curtea constată că nu mai este necesar să examineze constituționalitatea art.I pct.11 [cu referire la art.223 alin.(12¹) din Legea nr.1/2011] din lege. Prin urmare, Curtea se va pronunța numai asupra acelor soluții legislative care au fost adoptate în considerarea și în limitele cererii de reexaminare, respectiv art.I pct.21 [cu referire la art.16 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005] și pct.26 [cu referire la art.4 alin.(1) din Legea nr.288/2004] din lege, întrucât numai acestea pot forma obiectul operei de legiferare, în condițiile formulării unei cereri de reexaminare de către Președintele României.

53. Cu privire la criticile de neconstituționalitate aduse art.I pct.21 din lege, Curtea constată că, în principiu, legiuitorul este condiționat de cuprinderea tuturor drepturilor salariale în legea unitară de salarizare a personalului plătit din fonduri publice, acesta putându-se abate de la acest principiu în cazul unor inechități salariale. În acest sens, Curtea a statuat că legiuitorul primar are competența constituțională ca și prin alte acte normative față de legea unitară de salarizare a personalului plătit din fonduri publice să îndrepte aceste inechități salariale. Nimic nu împiedică Parlamentul să reglementeze drepturi cu caracter salarial prin legi distincte, inclusiv în cadrul legii privind statutul unei categorii profesionale [Decizia nr.667 din 9 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.57 din 19 ianuarie 2017, par.26]. Or, în cazul de față, Curtea constată că reglementarea analizată nu are drept rațiune remedierea unor disfuncții sau inechități salariale care ar trebui îndreptate, ci, prin aceasta, legiuitorul delegează în favoarea unei autorități administrative autonome, respectiv a Agenției Române de Asigurare a Calității în

Învățământul Superior [în continuare ARACIS], stabilirea, prin regulament, a regimului și a principiilor privind remunerarea membrilor, personalului angajat, evaluatorilor și colaboratorilor externi ai ARACIS. Printr-o asemenea reglementare se recunoaște în favoarea ARACIS dreptul de a stabili un sistem de salarizare paralel față de cel reglementat prin Legea-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.492 din 28 iunie 2017. Având în vedere cele expuse, Curtea constată că textul analizat diminuează competența exclusivă a legiuitorului de a stabili sistemul de salarizare a personalului plătit din fonduri publice, întrucât delegă stabilirea regimului și principiilor privind remunerarea membrilor, personalului angajat, evaluatorilor și colaboratorilor externi ai ARACIS chiar în favoarea acestei autorități. Astfel, se ajunge la situația în care, în baza autorizării legiuitorului, ARACIS exercită competențe specifice acestuia, respectiv de legiferare. Or, competențele de legiferare stabilite în Constituție în sarcina exclusivă a legiuitorului nu pot fi delegate decât Guvernului, numai în condițiile și limitele prevăzute de art.115 din Constituție.

54. Mai mult, Curtea reține că termenii folosiți în cuprinsul textului de lege criticat sunt aproximativi în privința determinării nivelului indemnizației categoriilor de personal antereferite. Astfel, se menționează că nivelul remunerării acestora se face „având în vedere nivelul remunerației acordate unor funcții de conducere din instituțiile de învățământ superior” sau că „nu poate depăși nivelul remunerației stabilite pentru funcțiile de conducere din învățământul superior”. Rezultă că nu se poate calcula, în mod obiectiv, nivelul remunerației acestora, întrucât criteriile normativizate au un caracter ridicat de generalitate și nu oferă posibilitatea determinării acestora *in concreto*. Or, trimerile din corpul unei legi la normele la care se trimite trebuie să fie clare și neechivoce, pentru că, în caz contrar, cum este cazul de față, nu se poate determina cu exactitate norma la care se trimite, iar interpretul legii va deveni el însuși legiuitor, întrucât va fi pus în situația de a alege și a stabili norma pe care o consideră cea mai potrivită, ceea ce este inadmisibil. În

consecință, Curtea constată că, deși normele juridice trebuie să fie clare, precise și previzibile, prevederilor art.I pct.21 al legii le lipsesc tocmai aceste trăsături, drept pentru care încalcă dispozițiile art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta lor privind calitatea legii.

55. Cu privire la criticile de neconstituționalitate aduse art.I pct.26 [cu referire la art.4 alin.(1) din Legea nr.288/2004] din lege, în sensul că repetă art.1 alin.(1) din Legea nr.288/2004, Curtea constată că acestea sunt întemeiate. Astfel, noul art.4 alin.(1) din lege reglementează în sensul că „*Studiile universitare sunt organizate pe 3 cicluri: licență, masterat și doctorat*” în timp ce art.1 alin.(1) al legii, în vigoare, prevede, la rândul lui că „*Prezenta lege reglementează organizarea studiilor universitare pe trei cicluri, respectiv studii universitare de licență, studii universitare de masterat și studii universitare de doctorat*”. În consecință, Curtea constată că, într-adevăr, art.I pct.26 [cu referire la art.4 alin.(1) din Legea nr.288/2004] din lege dublează conținutul normativ al art.1 alin.(1) din Legea nr.288/2004. Or, astfel cum rezultă din jurisprudența Curții Constituționale [a se vedea Decizia nr.1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.123 din 19 februarie 2014, par.143, 144, 235], în corpul unui act normativ nu pot fi instituite aceleași reglementări în mai multe articole. Aceasta constituie o încălcare a art.16 alin.(1) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 21 aprilie 2010, și, implicit, a celor ale art.1 alin.(5) din Constituție. Prin urmare, Curtea constată că art.I pct.26 [cu referire la art.4 alin.(1) din Legea nr.288/2004] din lege încalcă art.1 alin.(5) din Constituție.

56. Celelalte critici, calificate ca fiind de neconstituționalitate, deși reale, nu pot fi analizate de Curtea Constituțională. Astfel, faptul că legea abrogă diverse dispoziții normative, fie făcând referire la anumite puncte ale ordonanței de urgență aprobate, fie, în mod direct, la actul normativ de bază modificat de aceasta nu pot fi reținute ca fiind încălcări ale art.1 alin.(5) din Constituție, destinatarul normei

putându-și adecva conduita în mod corespunzător. Aceste aspecte țin de atribuțiile Consiliului Legislativ, organ consultativ de specialitate al Parlamentului, care avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații și ține evidența oficială a legislației României [art.1 alin.(1) din Legea nr.73/1993 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1122 din 29 noiembrie 2004], Curtea Constituțională neputându-se substitui acestuia. Curtea mai observă că se poate solicita avizul Consiliului Legislativ, nu numai la demararea procesului legislativ, ci și în procedură parlamentară. În acest sens, se reține că art.66 din Regulamentul Camerei Deputaților prevede: *„La ședințele comisiei sesizate în fond vor fi invitați la dezbateri atât raportorii comisiilor sesizate pentru avize, cât și specialiști ai Consiliului Legislativ, dacă este necesară prezența acestora”*, iar art.99 alin.(7) din același regulament stabilește că *„Președintele comisiei sesizate în fond poate solicita punctul de vedere al Consiliului Legislativ cu privire la unele amendamente, punct de vedere care va fi trimis în termenul stabilit de comisie”*. De asemenea, art.116 din Regulamentul Senatului prevede că *„în cazul proiectelor de lege și al propunerilor legislative primite de la Camera Deputaților, dacă au fost operate modificări substanțiale față de proiectul inițial, președintele comisiei permanente sesizate în fond poate cere Biroului permanent solicitarea unui nou aviz al Consiliului Legislativ”*. Totodată, art.2 alin.(1) lit.b) din Legea nr.73/1993 prevede că instituția Consiliului Legislativ *„analizează și avizează, la cererea președintelui comisiei parlamentare sesizate în fond, amendamentele supuse dezbaterii comisiei și proiectele de legi sau propunerile legislative primite de comisie după adoptarea lor de către una dintre Camerele Parlamentului”*.

57. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că dispozițiile art.I pct.21 [cu referire la art.16 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2005 privind asigurarea calității educației] și pct.26 [cu referire la art.4 alin.(1) din Legea nr.288/2004 privind organizarea studiilor universitare] din Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății, precum și legea, în ansamblul său, sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 13 februarie 2018.

**PRESEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,**

prof. univ. dr. Valer Dorneanu

MAGISTRAT-ASISTENT ȘEF,

Benke Károly
